

Francesc Massip

Quadern de teatre

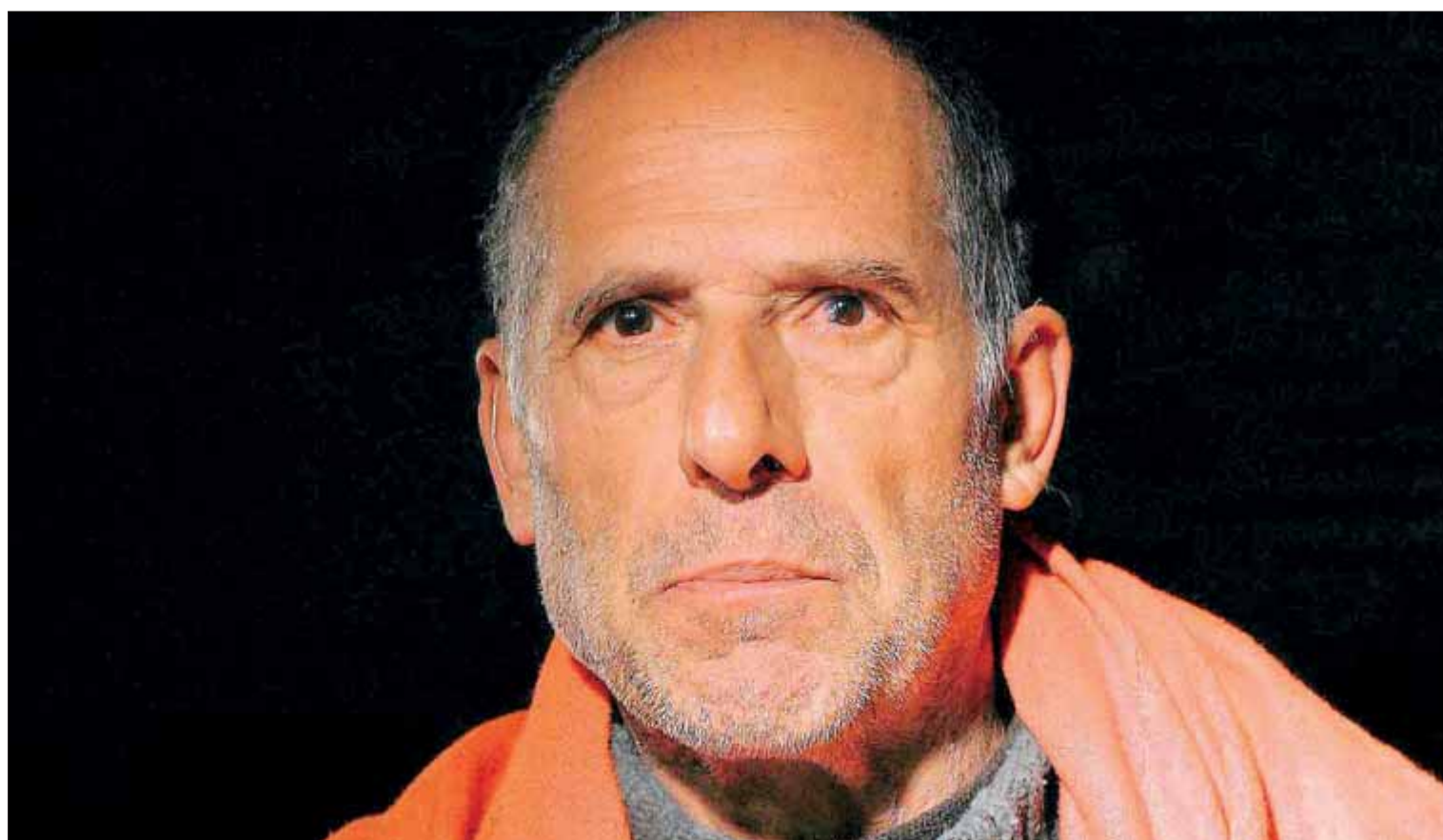
'Diari d'un boig' es presenta a l'Almazen, un espai alternatiu del Raval on bullen els plantejaments artístics transversals

L'aire trencat del marabú

L'actor Fermí Reixach presenta aquests dies el *Diari d'un boig*, de Nikolai Gogol, un monòleg basat en el cèlebre conte que l'escriptor rus va enllestir el 1835 a l'entorn d'un funcionari de l'administració tsarista. El personatge malda per evadir-se d'una feina rutinària i frustrant, i progressivament s'encamina cap a la follia a mesura que superposa als seus actes la textura del somni fins que les visions que imagina acaben imposant-se a la realitat. És conscient de la insatisfacció que li provoca l'ofici, però el manté perquè es troba atrapat en una obsessiva fixació: la filla del seu director, a la qual el candidat a boig adora de forma extrema sense rebre ni la més mínima correspondència. La seva tímida crònica i escassa empatia l'obliguen a buscar una via de comunicació amb la gosseta de la noia, que, en els desvaris del buròcrata, arriba a prendre la paraula.

Reixach construeix el foll amb un verisme torbador, a començar per l'aparença física, amb el crani gairebé pelat, la incipient barba grisa, la mirada àcida i llunyana, vestit amb una bata blanca plena de descosits i pedaços en consonància amb la naturalesa de personatge esquinçat que ha de donar. L'aspecte de Reixach ens recorda el marabú, aquella au camallarga i lletja, amb el cap descarnat i rogenic, el coll nu, un bec cònic i llarg, amb una alçada i un plomatge que li atorguen la trencada elegància d'algú que vesteix un frac arnat.

La seva és una interpretació orgànica, en què l'actor desapareix rere el personatge, amb el desg-

Fermí Reixach construeix el foll amb un verisme torbador, amb el crani gairebé pelat, la incipient barba grisa i la mirada àcida i llunyana ■ JORDI SOTERAS

vell mental que l'habita, capaç de fer les mil modulacions que el foll convoca en el seu deliri, fins i tot estrafant les veus dels gossets que parlen o s'escriuen cartes plenes de compromeses confidències. L'humor que aflora en el monòleg no prové del ridícul ans del patetisme, i el somriure que genera en l'audiència és amarg i emotiu com el propi foll. A guisa de diari va resseguint el seu procés, i ja és ben significatiu que quan arriba al manicomí ell creu que és a Espanya,

La de Reixach és una interpretació orgànica, en què l'actor desapareix rere el personatge i el desgavell mental

país manicomial per excel·lència com s'encarreguen de demostrar un i altre cop els trompeters de la caverna. Allí es creu rei, Ferran vuitè, en relació al problema successori que generà la manca de descendència masculina de l'ignominiós setè, el que es cagà als calçons davant Napoleó i després es torçà el cul amb els caps dels seus súbdits.

Reixach calibra la cadència de les frases i recull les paraules amb un expressiu moviment de tancar

la boca, com qui s'envia un mos preuat. Les expressions facials, els gestos que trenca amb els dits, les actituds que subratllen determinats moments, com el dissimular l'erecció que li produeix pensar en la filla de l'amo, demostren un treball meticulós i ben amalgamat, capaç de fer fluir amb naturalitat les emocions més extremes. Que el públic tingui l'actor ben bé a dos pams no només permet una gran intensitat comunicativa, sinó que és un privilegi i tot un gust.

L'espai del frec

■ I és que *Diari d'un boig* es presenta en un dels espais alternatius que esquitxen el Raval, on bullen pulsions de creativitat que parteixen de plantejaments artístics transversals i d'actituds multidisciplinars abocades a promoure el contacte i la fricció. Ens referim concretament a l'Almazen, seu de l'associació cultural La Ciutat de les Paraules, plataforma de trobada i convivència que aspira a ser altaveu d'inquietuds compromeses amb la realitat bigarrada del barri i a fomentar un desenvolupament cultural participatiu i còmplice. Són uns baixos que inclouen un bar i al fons una petita sala amb columnes de ferro colat,

bigues de fusta i volta catalana que permet la representació amb espectadors a tres bandes.

Un escenari que genera una gran proximitat amb l'audiència, cosa que ha fet decidir Reixach a presentar-hi la nova versió d'una peça que ja va fer vint anys enrere al Romea i al Lliure. Llavors, com ara, actua sota la direcció d'Ernie Martín Lladó, continuador de Lee Strassberg i mestre de Nastassja Kinski o Johnny Depp. El director, de mare mallorquina, aplica en el seu treball el mètode interpretatiu de l'Actors Studio, elaboració del sistema Stanislavski que busca aconseguir a l'escenari una realitat ampliada en què l'actor desa-

L'Almazen, el petit bar teatre del Raval ■ JORDI SOTERAS

paregui i s'hi vegi només el personatge, sense caracteritzacions ni artificis.

Martín i Reixach han dut a terme una nova lectura i una minuciosa anàlisi del *Diari d'un boig*, al qual han afegit tota mena d'accions impulsives sense moure's, però, de l'essència del personatge: no es tractava de representar el foll ans de reviu en escena el comportament i el que li passa a un boig de veritat. I és aquesta sensació d'autenticitat la que transmet Reixach amb la seva interpretació senzilla, incisiva i punyent en un espai poc convencional que concentra l'atenció i posa l'espectador a frec de l'acció.